ГОДИНА XVIII. НА ЦЕТИЊУ, У НЕДЈЕЉУ 12 МАРТА 1889. БРОЈ II.

Излази недјељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ на годину 5 ф., на по год 3 ф., на четврт године 1 ф и 50 новчића.

За све остале земље у ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гл. Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом упутницом на пошту у Котор. Дописи шаљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За ређе и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

Беч, 5 марта. — „Нова С. Преса“ има глас из Берлина да је пријека влада наручила фабрици Лев (Loewe) 450,000 пушака репетирака.

Будимпешта, 5 марта. — У јучерашњој прослави (успомене на догађаје г. 1848-ме), држани су говори пред клубом умјерене опозиције и пред клубом крајње љевице, у којима је јако врређан Тиса. Готово у сваком назван је тиранином, који подјармљује народ.

Будимпешта, 5 марта. — Министар трговине гроф Сечени предложио је у заступничкој кући основу закона, којом се одмиче рок укинућу слободнијех лука Ријеке и Трста.

Берлин, 5 марта. — Државни сабор упутио је буџетском одбору владин предлог о накнадној вересији за умножење топништва и организацију ратне мрнарице. Рихтер је оштро побијао владин предлог, те рече да влада хоће да се у топништву надмеће са Русијом и Француском. Лани је Бизмарк рекао да се Нијемци никога не боје осим Бога, а мени се чини да се ми морамо свакога бојати, ако Њемачка не набави 4000 коња за топништво — заврши говорник. — Ратни министар изјави да се за њемачко топништво не тражи више него за француско, или руско, само за нови прах, који је уведен, хоће се трошкова.

Лондон, 5 марта. — Пештански дописник „Standarda“ јавља томе листу, да је ауст. влада наредила дунавском паробродском друштву, да буду спремне све лађе.

Париз, 6 марта. — На банкету у Тур-у, Буланже је изјавио да је лажан глас да он жели диктатуру, или да он припада монархичној странци. Народна странка — рече Буланже — не тражи друго до републику, али таку, која би се санкционисала позивом на народ, која би Француској дала снажну владу, која би штитила нејаке и поштовала личну слободу, особито слободу савијести.

Беч, 6 марта. — „Политичка Кореспон.“ доноси Таушановићеву окружницу начелницима. Окружница је надахнута вјерношћу прама новом краљу. У њој се истичу као главне тачке, тачно вршење устава и у духу његову чување јавног реда, заштита личне слободе и власштине, поштовање права слободне мисли и говора о јавним стварима и о пословању државнијех служитеља.

Биоград, 6 марта. — У свијем црквама по Краљевини данас је била служба божја за младога владаоца. У саборној цркви назочни бијаху: бивши краљ, регенти, министри и преставници страних држава. Митрополит је поздравио говором Акександра. Сјутра по подне Милан ће примити на опроштај официре и њихове госпође. — Министарски савјет одлучио је да се разријеши погодба о предавању дувана, за тијем одобри Симићу, српском министру у Петрограду, тражени допуст, ради личних послова. — Пориче се глас о женидби Милановој.

Одеса, 6 марта. — Стигао је овдје Ашинов са дружином, те ће сви бити намјештени у Севастопољу.

Петроград, 6 марта. — „Journal de St. Petersbourg“ каже да мирно посматрање положаја у Србији од стране њемачке и аустријске штампе, дава новог јамства да ће одржати опћи мир.

Париз, 6 марта. — Француска банка и велики финанцисте уписаше 40 милиона, да се избјегне ликвидација есконтног комтоара.

Биоград, 7 марта. — Аустријски министар резидент дао је опростни објед у част Милану, коме присуствоваху: регенти, Грујић, митрополит и енглески посланик. Милан је јавио султану, да ће на скоро стићи у Цариград, на што му је султан одговорио да ће га радо примити у својој престолници.

Будимпешта, 7 марта. — Стигао је овдје Милан праћен њемачким министром Брајем. Народ га је поздравио. Бивши краљ одсио је у хотелу. У подне биће примљен на аудијенцију код ћесара и биће позван на дворски обед.

Будимпешта, 8 марта. — Милан је био три четврти сата код ћесара. Вечерас ће кренути у Беч.

Будимпешта, 8 марта. — У парламенту Етвеш питајући владу о користи, коју је предсједник министарства Тиса имао, кад је грађена жељезница у комитету бихарском, гдје су Тисина добра, био је предметом овација. Послије сједнице, један млади ђак увриједно је у ходнику посланика Рохонци (либерала), на што посланик рани ђака из револвера. У вече је било незнатнијех ђачкијех демонстрација пред кућом Рохонција и пред клубом незавишњака.

Беч, 8 марта. — Милана је јуче посјетио ћесар; посјета је трајала по уре. При дворском обеду давану у његову част, био је и Тиса. Милан је стигао из јутра у Беч. — „Фремденблат“ тврди да је Александар писао својој матери, молећи је да не долази у Србију, јер да би тијем његов положај постао тежи. Такођер је моли да у иностранству буде ондје, гдје би њему било могуће полазити је.

Будимпешта, 8 марта. — Пред парламентом велика гомила народа дочека Тису звиждањем. Након сједнице, гомила је звијукала свим министрима, трчећи за колима Тисиним. Посланик . . . . . (у телеграму нечитко је име. Уреди.) бранећи Пулскога, би нападнут од народа и тешко рањен тољагом по глави. У вече ђаци су чинили велику вардању пред кућом посланика Акришика, који је, прије тога, завађао се са Полонијем. Данашњи број владина листа „Немзета“ свјетлипа изгори пред кућом гдје је уредништво. Позатварано их је много.

Берлин, 8 марта. — Овога љета цар њемачки примиће посјете у Фридрихскроне, цара рускога, ћесара и краља талијанскога.

Будимпешта, 10 марта. — Вечерас су се поновили изгреди. Затворено је преко сто чељади. Мир је успостављен.

Берлин, 10 марта. — Јутрос је кренуо пут Лондона Херберт Бизмарк — како тврде „Берзијске Новине“ — да лично изравна послједње сметње, која пријече њемачко-енглески савез.

Беч, 10 марта. — При опћинским изборима и данас антисемите добише три мјеста.

Биоград, 10 марта. — Службено се пориче пронешени глас о тобожњем уговору између Милана и регенства, односно спољне и унутрашње политике. По што је регенство сасвим уставно, оно не може узимати на се обавеза, које спадају у дјелокруг одговорне владе. — Чине се велике припреме за дочек Пашићу, који долази сјутра.

Беч, 11 марта. — Није истина да се у Галицији постављају нови војни корпуси. Изјављујемо, на основу најпоузданијег извјештаја, да се не ради о стварању новијех корпуса, нити да се војска умножава у Галицији, него просто премјешта се команда десетог корпуса из Брина у Прземисл.

Биоград, 11 марта. — Пашић, праћен многобројним пријатељима и заносно поздрављан од народа, одсједе код министра Таушановића. Влада се није придружила демонстрацијама.

Из депеша саопштених у овоме листу биће познато нашијем читаоцима, какви су се догађаји збили у Србији у ово послједње вријеме, на име: да је Његово Величанство Краљ Милан добровољно уступио пријесто Србије својему сину Александру, који је под именом Александра I. проглашен за Краља од Србије.

Но почем је Краљ Александар I малољетан, то је Његово Величанство Краљ Милан, сходно одредбама Устава, поставио краљевско Намјесништво, које ће у име младога краља владати Србијом, докле краљ не стече пунољетство.

Колико је морало изненадити свакога одступање Краља Милана, толико се с друге стране мора обрадовати сваки Србин, видећи да су тако огромне мијене у политичком животу, које се иначе ријетко кад збивају а да из темеља не потресу државни живот једне земље, изведене у Србији мирним путем и законитим начином, и да су прошле не само без и најмањег потреса, без и најмањег прекида и застоја у радњи државне машине, него су још, као што се по свијем знацима судити мора, знатно допринијеле, да се оснажи пријесто земље љубављу народа, а државна влада повјерењем његовим, чим је Србија стекла на страни глас земље од доброга поретка, а народ јачу вјеру у будућност.

Овакви појави, како рекосмо, морају обрадовати свакога Србина. Нама у Црној Гори они су угодни не само са народног него и са државног гледишта, јер све што подиже државни углед Србије, свака мијена, од које Србија бива снажнија и спремнија за велике задатке своје, добро је дошла и Црној Гори, која има исте задатке.

С тога је и нови ред ствари у Србији поздрављен код нас најживљим братским симпатијама како од стране владе Његовога Височанства Књаза тако и од стране цијелог народа Црногорског, поздрављен је као јака залога боље будућности српске.

Како поуздано дознајемо, влада Његовога Величанства Краља Александра I. извијестила је својим путем Књажевску Владу о свијем мијенама, које су настале у Србији изза догађаја од 22. Фебруара ов. г. Задахнута при овом првом кораку свом најчистијим патриотским тежњама, влада Његовога Величанства Краља Александра I. није пропустила ову прилику, а да не даде израза жељи својој, да се опет успоставе стари пријатељски односаји између двије братске земље и њихових Узвишених Владалаца.

Не сумњамо, да ће та жеља, сходно вазданњем расположењу Његовога Височанства нашега Узвишеног Господара, бити објеручке прихваћена од стране Књажевске Владе, која не ће јамачно пропустити ову прилику а да не похита да даде Краљевској Влади тврдо увјерење, да на овој страни нигда не ће блти оскудице у доброј вољи и живој ревности, да се најбољи односаји утврде између Србије и Црне Горе и њихових Узвишених Владалаца, као што и приличи двјема братским земљама, које исте интересе имају.

Увјерени смо, да ће ово ново заснивање лијепе братске слоге између Србије и Црне Горе наћи најрадоснијег одјека у срцима свакога пријатеља њиховог.

Прошло је доста времена, док је Криспију пошло за руком да састави нови кабинет. У први мах се тврдило — што је, у осталом, и оправдано — да је томе поглавити узрок, што су се многи понуђени устручавали да ступе у кабинет, чија спољна политика не налази општег одобравања, чак се може с правом рећи, да је већи, и то много већи дио јавнога мњења у Италији одсудан противник Криспијеве спољне политике, која иде руку под руку с њемачком и аустро-угарском политиком. Међу тим, сад избија на јавност, да има још један узрок, што Криспи није одмах саставио нови — садањи кабинет. О томе доноси бечка „Нова сл. Преса“ допис из Рима под 26 пр. мјесеца, у коме се, из међу осталога вели и тврди, да је краљ дао овлашћење предсједнику министарства, да у даном случају распусти комору, и да се Криспи само под тим условом примио образовања новог кабинета. Ма да се поменута бечка лист одмах постарао, да ту вијест побије као нетачну и неосновану, ипак, с погледом на расположај у Италији према Криспијевој политици у опште, не

може се с позитивношћу тврдити, да горња вијест нема апсолутно никакве опасности.

*

Бечки лист „Нова сл. Преса“ јавља из Лондона: „Организација либерално-унионистичке партије у Ирској, која знатно напредује почев од избора у 1886 години, ушла је сад у нову фазу развитку. Ствар је у овоме. Основана је централна егзекутива, за коју су изабрани чланови у свима дјеловима сједињене краљевине. Ово егзекутивно вијеће саста ће се први пут у Лондону на дан 10 марта, а задатак му је, да ступи у везу са свима партијским удруженима, и да и даље ради на организовању партије. У првој сједници предсједаваће лорд Хартингтон, а отвориће је значајном бесједом.“

*

Послије подуже паузе отворене су сједнице њемачког рајхстага. Њега очекује огромни посао, с тога је у питању, да ли ће га посвршити до ускршњих празника. С највећим се нестрпљењем очекује, да ли ће се још у овој сесији појавити предлог о продужењу социјалистичког закона и у каквој форми. Има доста времена како се у Њемачкој појавило питање: да се садањи социјалистички закон укине, а за сузбијање социјално демократских радова да се мало попуни кривични закон. Ово питање претресало је и државно министарство, и, послије по дужег времена ријешило да то питање није умјесно, али за то је, у исти мах, донијело и одлуку, да у том смислу поднесе предлог рајхстагу. По свима знацима овакој одлуци узрок је изјава национал-либералне партије, да радо гласа за двогодишње продужење социјалистичког закона, како би се влади дало времена да изради и спреми друге предлоге, Ови предлози скоро ће се упутити рајстагу, при чему влада рачуна, да ће се и национал-либерална партија увјерити како је савршено немогућна ствар, да се мјесто изузетног закона о социјал-демократима поставе опште кривичне одредбе. Обистинили се ова претпоставка, онда ће се, како се рачуна, национал-либералима одузети тиме сваки изговор, да се социјалистички закон продужи само на двије године, или, уопште рећи, на одређено вријеме, мјесто да се продужи без одређена рока. По ствему изгледа да ће се на посљетку истаћи питање, да ли да се важност трајања социјалистичког закона ограничи или не. Како сада ствари стоје, ни саме владе нису се још сложиле у том погледу, јер један полузванични саксонски лист заступа прво гледиште, т. ј. да се ограничи важност трајања.

*

„Србобран“ доноси једно писмо из Мостара, из кога писма вадимо ово:

„Жеља овога народа је била, да за митрополита мостарског буде ил бивши сарајевски митрополит Сава Косановић, или архимандрит манастира Житомислића Серафим Перовић. Радоспу вам вијест јављам, да жеља је народна овом приликом побједила и да је за митрополита херцеговачког и захумског именован Серафим Перовић. Он истина бог није високоучени теолог, ал љуби свој народ и своју цркву за које се и цијелог свог вијека борио. То нам је јаство, да је достојан тога достојанства. Ако се новоименовани митрополит не одрече своје прошлости, ако му она његовијем путоказом буде и његовоме дјеловању и положају као митрополита, те се буде борио за права свога народа и своје цркве оном љубављу и онијем пожртвовањем како је то чинио у друштву са својијем друговима пон Зимонићем, Радуловићем и са другијем прваци овога народа — народ ће га српски овијех крајева благосиљати и пратити оном љубављу и онијем повјерењем, којим га је до овога достојанства одликовао и попео“. —

ОПШТИ ИМОВИНСКИ ЗАКОНИК ЗА ЦРНУ ГОРУ

с обзиром на остало црногорско законарство.

О том предмету читао је дана 9 о. м. проф. др. К. гроф Војновић као гост у сједници југославенске академије знаности и умјетности. Из те занимиве расправе донашамо слиједећи извадак:

„Расправа се дијели у девет одсјека: I. Увод, у којему се цртају узроци покрету на пољу цивилнога законарства, од половице текућега вијека. II. Први правни споменици црногорски. III. Црногорски законик Петра Петровића I. IV. Црногорски законик Данила I. V. О постанку општега имовинскога законика за Црну Гору Николе I. VI. Сустав новога црногорског законика. VII. Садржај новога имовинскога законика у два раздјела: а) правне установе народнога значаја; б) правне уттанове општега значаја. VIII. Јуридички термини. IX. Закључак.

Из III. дијела проф. чита, међу којим приликама је настао црногорски законик Петра Петровића I., те црта значај и дјеловање овога владара, који за дугога свога управљања од 46 година, спасе Црну Гору од Арбанаса, од Турака и од Француза, ослободи Брђане, размакну међе државе, уреди управу и судство, па и духове разуздане упњед међусобних племенских ината, покуша укротити првим црногорским и брдским закоником састављеним у три дијела г. 1790, 1798 и 1803. Означује правац и анализује садржај тога законика, у којему виши дио установа спада у казнено право, а само двије тичу се приватнога права, наиме стародавна славенска, а напосе црногорска установа пречe купње међу близиком, к ју црногорски законик Данилов прихвати и прими, а Богишић у новоме имовинском законику суставно развиј, — и право на накнаду ради нехотимичне штете, такођер узакоњено касније по Данилу, а по Богишићу у раздјелу V. четвртога дијела (чл. 570—585) суставно и потанко уређено.

Прелази за тим на онај дио расправе у којему су цртани резултати, на које води анализа првога и другога црногорскога законика. Обичајно право показало се немоћним и недовољним на пољу казненога законика, те се наваћају и разлози, ради којих морало се доћи до кодификације, и зашто је могло успјети законарско дјело Петра Петровића I. и Данила I. Оба законика мало се дотакнуше приватнога права, јер на том пољу тако су преплетене нити свакидашње потребе живота, да је законоши тешко их разабрати и фиксирати, а уз то лакше је у том широком оквиру да се изједначе и помире интереси појединаца без утјецања државне власти. — Прелази се затим летимице на V. дио гдје потанко црта постанак новога законика, а за тим чита се опширнији извадак из VI. дијела о суставу. Сви модерни законоше зачетиште врело изображења права кроз народне обичаје, којима уз свакојаке ограде и увјете, једва пропустише да се ријетко и узгредно у законицима помоле. Сама основа грађанскога законика за њемачко царство прави tabulam rasam од онђега права (Gemeinrecht), које је служило као помоћно врело за цивилно законарство у Њемачкој, укида вриједност помоћног права с овим обичајем и пријечи сваку будућу творбу попуњујућега обичајног права. Ова опрјека између писаног закона и живота један је од главнијих узрока неуспјеху цивилне модерне модификације, по суду отмјених јуриста као Киерулф, Вехтер, Синтенис и Данц.

Образлаже како је овај задњи устао против основе грађанскога законика за краљевину Саксонску у знаменитој расправи „über die Wirkung der Codifications formen auf das materielle Recht.“ гдје је први учинио разлику између инкорпорације, која не прекида наравни развитак права, те хоће што је пријашње правно врело тијело, и кодификације која руши мост који спаја старо право за новим. Побијавајући основу сакс. грађ. законика, узора чисте кодификације, Данц је предлагао да се има у новим законицима инкорпорирати и кодифицирати, али да није назначио средства тога мјешовита сустава, који иде за тим да се правна баштина отаца сачува с једне, а с друге да се умножи властитом врлином и радњом напрам новим потребама живота. Први је Богишић који је у своме законику и кодифицирао и инкорпорирао, те назначио у својој расправи „неколико ријечи о начелима и методу усвојеним при изради црногорског имовинског законика“ средства водећа к остварању новога суства, која је пак у законику по њему састављеном примијенио. Црногорски законик није имао пред очима какву апстрактну, доктринарну, него сасвим практичну циљеј, то јест да буде узак свез између законских правила и потреба властитијех земљи, за коју се градио законик, да само не буде антиномије између разних установа у законику, чим се задовољавају сви модерни законици до најновије њемачке основе, него такођер да је не буде нит између законика и правила обичајног права онако исто као да се тај народни извор налази у законику. Ово сачињава оригиналност Богишићеве радње, какве на законарском пољу до сада није било,

Имовински законик за Црну Гору није механички устрој нанизаних установа по калупу јевропскијех, него органичко тијело, које ће живјети из природних елемената, те ће моћи асимилирати и оне туђе, који су с првијема смијешани, и који ће га кријепити а не растворити. Није чудити се по томе, да у берлинском правничком друштву пријед мало дана предсједник др. Коц послије читања извјешћа дра. Дицкела о црногорском законику рече, да овај би могао са више гледишта служити Нијемцима за узор.

Прелази сада професор на средства, која је др. Богишић упоравио да постигне главну циљеј „сачувати праву у Црној Гори своју органичку природу и развитак“, — краткоћа времена чини да их се само дота не, те прелази на VII дио, гдје се образлажу правне установе чисто народнога значаја. Наваћа раслоге, ради којих Богишић не дирајући у бигност задружног сустава, инак није га могао оставити у status quo гледе његових спољних додира. Спомиње замашне реформе, које нове прилике црногорске склониште га да уведе. Опширно разлаже како је уређена законом преча купња, и замашај њезин за узчување народнога територија. Успоређује ту установу са сличном садржаном у српском законику, окрнутом ријешењем од 14 маја 1847, и са стародревном хрватском, укинутом уведењем грађанског законика. Затим истиче како законотворац не само што је на темељу обичајног права окријепио дух узајамности у обитељи и у земљишној власности, него да је подупро другим узгредним, али врло важним установама на корист ратарства, које је главно занимање црногорског народа, и мало не искључиво врело његове привреде. Разлаже по томе о радњи и помоћи на узајмицу и без узајмице (чл. 341—347) и о спрези (чл. 446—456, 893), те доказује наваћењем из Вукових народних обичаја како је Богишић овим изнашао правничке формуле. Упозорује наше законодавце и економе на ове двије установе, које се налазе још тамо амо у обичајима нашега народа, и које уређене према приликама земље, могле би донијети штедњу времена и новца нашим пољодјелцем. И опет у оним напред-

---

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ПУТНА ЦРТИЦА

Од Шавника до Жабљака.

У нашем јуначком племену налазе се три варошице: Шавник, Жабљак и Буан.

Шавник је понајвиша, а послѣ Жабљак.

Кренем ти ја с једним старцем до у Буковицу, а отле случајно и до у Жабљак.

Драги читаоче! Науман сам да ти приповиједим шта сам чуо у овоме путу и видио. Крепувши од Шавника на Сјев. прво ме срета Скакавица (водопад), која има од прилике 40 м. ви. а отоле право на С. кроз пола сата стигнем на село Превиш.

За иста је то дивно село; на њему се налази око 30 кула; оно сачињава једну чету војника.

На њему се налази она стара кула, за коју се прича, да је грађена 70 година прије Косова, и у којој се по предању, родио, чувени хајдук Мијат Томић. Ту се налази црква, којој су врата пробијена из једног камена, а около налазе се неки натписи, које ја нисам могао прочитати. Старац ми рече: „Ту је долазио те то читао, они добри Рус Ровински“ Око цркве се налази још неколико старих гробова. На истом мјесту била је стара црква, на пошто је пала, онда су Превишани подигли ову. Заслужује спомена и Кула Зарубичка, у њој су Дробњаци спалили 23 Турчина, баш онда кад су убили Смаил-агу Ченгића.

На овоме су се селу у старо доба скупљали Дробњаци и о својим пословима вијећали. Земља на Превишу доста је плодна. Но сада ћу оставити Превиш, па се латити пл. Ивице, која се издиже на с. и. страни поменутог села. Из Превиша до на врх Ивице, пробавио сам пола сата, премда сам ишао брзо. Кад смо били на врх брда, сједнемо одпочинути, старац запали симсију па ми рече: „Синко, овђе ће ми сједимо сада, посјекао је кнез Илија два Турчина из Нишића!“ Пошто смо починули, пођемо даље. Преко Ивице има да се иде пола сата до у Буковичку гору. Ивица је велика, по њојзи су добре паше, али је зими опака за прелазак. Путем на сваке сто корачаји бјеху побијене мотке високе. Ја упитах старца за што ово служи, а он ми рече: „Мој синко, то служи зими, да знамо кудије је пут, јер напада велики снијег. Овуда је најприје побио мотке Милић Мотика, који је живио 115 година!“ Тако разговарајући, дођемо у Буковичку гору, ђе нас срете једна чесма, која је лијено од камена сазидана. Старац ми рече ко је градио. Ниже чесме, налази се мала пољанца, за коју ми рече: „На овој пољанци погинули су два чувена Турчина, који су били зулумћари: Ариф и Азир.“ Мало даље од пољане налази се један камен, који изгледа као расјечен. Старац ми каза, да га је пресјекао Марко Краљевић, кад је ишао на Пирлитор у ујчевину. Ниже овог камена налази се једна гомила, која се зове „магарећа стопа“. Старац ми каза: „Овђе су запрле маске на којима је гонила Проклета Јерина благо: па га је ту отоварила и закопала, ту је, синко, и данас.“ Још ми показа камен у тој гомили, на коме је урезана магарећа стопа. Да се низ гору сађе, треба пробавати 20 мин. Овђе су у овој гори често људи гинули, а пуна је мраморја. Имају два стара мрамора: један на врх горе и на њему нема никаква натписа, а други на сред горе, велики је, на њему је изрезан човјек с мачем у руци. За они се спомен прича да су некада у Дробњаку стајали Кричи, који су све држали до на врх Ивице, и да је пошао кнез Балета, да чини преговоре с војводом кричким, па да су се ту свадили, и да је кнез убио војводу, и ту му подигнут мрамор.

Пошто смо изашли из горе, кренемо путем, те на мост, преко рјечице Буковице, која извире испод Дурмитора. На десној страни моста налази се поље Брод, и старац ми рече: „Овђе у Броду погинуо је војвода Станиша Абазовић, и био је један од првих витезова дробњачких. Он је имао и часно древо, а убили су га Кучи, посланици паше Бушатлије. Кад су га срели, пружили су му плоску да пије, а он нагне да пије и зажмури, (јер је таки имао обичај) а они га убију под грло, јер на друго мјесто пије за њ пушка пријећала. Одатле смо продужили пољем језерскијем, разговарајући се. Дивно је поље језерско, оно је дуго и широко, а доста пута је обливено и људском крвљу, да ништа но што су Дробњаци Афис-пашу су 30 хиљада Турака на њему разбили, доста би било, а некмо ли неколико пута, што су Турке на њем поразили.

На десној страни од пута далеко, налази се грчко гробље, (ово је велико камење, дивно отесано и с разним ликовима искићено). Исто на десној страни: остају језера, Рибље и Вражје. Ђе је сада Рибље језеро, приповиједа се да је ту био извор, па кад је дошао свети Сава, да га је претворио у језеро и бацио печене рибе у њега, којима су биле отпале доње риле, па да су те рибе оживјеле, и данас да им је мање доње рило од горњега.

Код овога су језера излазили паше Селмановићи да летују и да лове рибу, па ночем их је било тешко дочекивати, то су га Дробњаци засули дрвима. Народ приповиједа, да је из Вражјег језера, Момчилов крилати Јабучило.

Рано смо стигли на Пашину воду, те отпочинули, по старац ми поче да приповиједа овако: „Ово се мјесто најприје звало Средоријек, па је овђе дошао паша из Пљевала с великом војском и учинио табор. Поп Зеба Кујунџић дође код паше и опањка војводу Илију Срдановића с Косорића. Паша пошље за Илију, и он му пође на вјеру, но како војвода дође код њега, он га погуби.

Тада паша пошље посланике код жене војводине, да је доведу, и да јој реку да је зове војвода.

Посланици оду и доведу је, и она заноћи с пашом под шатор, па око поноћи узме нож те закоље пашу, па узме с коца главу војводину и украде пашина хата и војводина дората, па полако проведе између војске, и дође кући на Косориће, те узме своја два мала сина, па побјегне с њима у Дрекаловиће, у род; тамо је неколико била, па се опет врати кући, и старији јој син Оташ постане војвода. Оташ је пошао у Нишић и убио пашу, те осветио свога баба. Ето, синко, од тада се зове ово мјесто „Пашинавода!“

ним странама наше домовине, гдје се ратарство почело служити машинама, јеврга оних установа могла би се примијенити на узајамну порабу становитих ратарских стројева, те би се донекле нешто учинило да се користи великога и малога посједа, тако тешко спојиве, доведу у склад. Хрватска би се могла такођер окористити из црногорског законика оним раздјелом, који ради о води и о натапању земаља (Дио II 5, чл. 117—135), код нас до сада посве неуређеном. Дотичне прописе, ријетком јасношћу и техничком вјештином састављене, Богишић је опет већом страном из правних обичаја црпио.

Изостављ ањ испитивање осталих народних установа, и оних обћенитога значаја, код којих је Б. доказао своју ванредну способност узакоњивања напрам ономе начелу по њему формулираноме, „да се установама, које опстоје и састављају, тако рећи, главницу народњега предавања, не домећу нове, осим ако то прилике свакидашњега живота неминовно изискују“. Вас овај дио је само споменут.

Затим чита одломак VIII. дијела о јуридичким терминима, те црта, састав којега се држао законопца, и навађа примјере из законика, те изражава жељу, да би се службени језик код Хрвата и Срба без разлике територија ујединио, како се без разлике државних граница ујединио у Њемачкој, а био се с малим разликама у Италији, док је још била у толико државица расцијепкана. А први корак томе био би, да се правно цивилна терминологија сложно уговори, што неби било много тешко, кад се промисли, да грађански законик српски већом страном био је састављен по калупу аустријском, те је и терминалогија подобрано слична хрватском законику, који влада код нас. А пошто правна знаност развија се код Срба и Хрвата, — велика би била полуга напретку јуриспруденције заједничко истовјетно свађање и изразивање знанствених појмова. А успјеху домринијести ће омовински законик за Црну Гору, у којему је Богишић толиком помњом и вјештином градио јурдичке термине.

У закључку професор ресумира, да се може слободно казати, да имовински црногорски законик стоји као први покушај, довести и уздржати у складу писано право са обичајним и са народним животом, дочим сви модерни законици до најновије основе грађ. законика за њемачко царство прекинули су опћење са тим природним врелом права и језика. Кодификатор се дакле потпуно одазвао циљу који је лебдио пред очима сјајном владару Црне Горе, да при њезином државно-грађанском преображају ова има бити руковођена начелом, да сваки народ свој м животом живи, да се ниједан народ без опасности по свој опстанак не може одрећи свога народнога темеља. Да ли је равнотежје између писаних и не писаних правила подучено, да ли примјеса нових елемената права у законику така и толика, да ће их моћи асимилирати црногорски народ, — то ће вријеме и искуство доказати. Сва је нада да како његов тјелесни сустав прави чудеса у борби са природом, тако бистри његов ум унутрашњом снагом коју му даје отворено врело правних обичаја, знати ће у животан сок претворити и ново правно твориво.

Професор изражава жељу да би код тога труднога, изванредно занимљивога процеса асимилације судјеловао сам кодификатор надгледајући и упућујући за прво вријеме и судце и народ. Успјех подхвата висити ће такођер од других увјета. Треба да се чим прије изведе чланак 17. имовинског законика, који ставља у изглед судовни поступник, без којега имовински законик наићи ће на велике потешкоће, и тешко ће моћи пружити туђинцем ону правну сигурност, коју ће нађо црногорски поданик кад буде дошао пред иностранске судове културних држава, те међународна узајамност могла би ласно на том пољу запети. Треба уз те за потпуно проведење у дјело законика, да се узгоји правнички сталеж, али не само у западној православној култури, чим млади црног. јуристе једном повраћени у завичај, могли би ркзнародити право и рушити споменик подигнут по Књазу Николи у имовинском законику, хармонији између народнога и и западнога елемента; него би се имали паралелно упознати и увјежбати у народном праву. Закључује се расправа ријечима француског академика и гласовитиг правника Дереста, који извјешћујући академију о црногорском законику рече, „да ово дјело служи на част учењаку правнику, који га је извео, и владару који га је надахнуо!“

„Obzor“.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 11 марта.

† *Војвода* **Анто Даковић**, послије дуга боловања, преминуо је на Цетињу у четвртак вече 9 марта. Већ два дана прије бјеше дошло око 30 Граховљана, да га жива пренесу у родно мјесто, али видећи га при скончању, причекаше до краја.

У петак у јутро рано, звона огласише да спровод креће. Чиновништво и готово све грађанство испрати тијело поштованог и љубљеног старине до Врбе, гдје је, послије молитава, положено на кола, те кренуло преко Буковице. На Грахову биће свечан укоп.

Лака била земља честитом Војводи Анту!

— У петак 10 о. м. одслужен је у овдашњој катедралној цркви парастос блаженопокојном Преосвећеном Митрополиту и Господару Црне Горе **Василију Петровићу Његошу**, а у исто доба и покојној Госпођи **Горди Пламенац**. рођеној **Петровић Његош**, сестри Њ. В. Књаза Николе. Чиподјејствовао је Преосвећени Господин Митрополит Митрофан са митрополијским духовенством.

ЧИТУЉА.

(**Мићо Љубобратић,**) који је 1874. и 1875. године као вођа учествовао у устанку херцеговачком против Турака — преминуо је 27 пр. м. у Београду, гдје је сарањен на државне трошкове.

ГЛУХИМА.

Једно чељаде које је 23 године боловало од глухоте и зујања ушију, излијечило се простим лијеком и послаће опис му сваком бесплатно, ко га гођ заиште у: Nicholson, Vienne IX Kolingasse 4.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

ПРОСВЈЕТА

ЛИСТ ЗА ЦРКВУ И ШКОЛУ.

Потреба је Митрополији Црногорској као и Министарству Просвјете и свештенству и учитељству нашем, да имају у земљи *свој* лист.

Радња на црквено-просвјетном пољу развија се и код нас сваким даном све више, па да би се одржала у тој радњи потребна веза између врховних органа црквено-просвјетне управе и њихових подчињених трудбеника, нужно је да се има један јавни лист, преко којега би се сазнавало и памтило, шта се у цијелом обиму цркве и школе код нас ради.

У другим земљама, гдје је радња цркве и школе јаче развијена, гдје свештенство и учитељство располаже издашнијим снагама и средствима, а можда има и своје засебне интересе, издају се и засебни листови за сваку од поменутих управних власти као за и сваки ред поменутијех трудбеника.

Код нас то није од потребе: прво за то, што радња на црквено-просвјетном пољу код нас још није толико разграната. да би се по потреби подјеле рада морала дијелити и раздвајати једна од друге; друго за то, што наша црква и школа, наше свештенство и учитељство, имају исти задатак, а немају никаквих засебних интереса.

Код нас су црква и школа ухваћене испод руке и раде напоредо и сложно на религиозно-моралном снажењу и просвјетно-културном напретку народа: прва словом Божјим и хришћанским истинама помоћу свештенства, друга васпитањем и наставом у корисним знањима помоћу учитељства. Једна другу крријепи и подупире, и тако обје лакше и потпуније постизавају заједничку своју циљеј.

Код нас треба тако и да остане, а томе ће, осим осталога, много припомоћи и један јавни *лист за цркву и школу*, лист који ће бити кас жива спона те ће у заједничко коло спајати све што код нас ради на пространом по-

---

Старац ту остане, а ја продужим до у Жабљак. Вароп је у једној страничци; куће су све готово од дрвета; на среди пјаце налази се једна вода, која је ограђена о трошку Њ. Височанства Књаза Николе I. Школа је од дрвета, а црква је лијена а унутра није још израђена, како треба. На пола сата од вароши, налази се Црно Језеро под самим Дурмитором. Те је сада варош, били су турски чардаци, које су Дробњаци попалили и Турке прођерали из њих.

Ето тако сам ти пропутовао из Шавника до Жабљака. **Д.**

„ЧОВЈЕК ЈЕ ТВРЂИ ОД КАМЕНА“.

(Цртица из природних наука.)

(Свршетак.)

Нема дакле у нашем тијелу ничега, што би могло страдати од великога притиска, и, кад још нешто додамо, биће вам још јасније, како људи могу, да носе терет ваздушни на себи; кад то наведемо, још ћете се боље увјерити, да је човјек тврд, да је „тврђи и од камена.“

Сви противници Торичелијеви сматали су с ума, да притисак само са једне стране гњечи и да тек у таким приликама страда тијело: уз то још су гријешили и у томе, што су узимали у рачун цјелокупан притисак на тијело наше, које је доста велике површине.

Кад се узме цјелокупан притисак, велик је. Притисак на малу површину пак мален је тако, да би та површина издржала још колико већи терет.

Ваздух даље не притискује човјека само са једне стране, него са свију страна нашега тијела, из тијела пак отпора лају томе притиску чврсти саставни дијелови, даље течна и ваздушна тијела у нами, све то заједно савлађује ваздушни притисак.

Да се доиста спољни притисак и унутрашњи отпор држе у равнотежи, имамо доказа и у томе, што нам пројури лако крв на нос и на уши, ако се пошемо више над земљином површином, јер идући у вис опада притисак ваздушни.

Из свега видимо, дакле, да човјек лако подноси притисак ваздушни.

Торичелијево, дакле, да ваздух има притисак, стоји свакојако, ма да је тај притисак на нас јако велик. Торичели је тај притисак доказао стакленом цијеви и живом још год. 1643. Међутим брзо за тим, 1650 године, доказао је у Њемачкој девински градоначеоник Отон Герике, да ваздух доиста притискује.

Да би доказао притисак спољашњега ваздуха, он је начинио од метала двије шупље полукуге али тако, да их је лијепо могао поклопити и онда из њих шмрком исисати ваздух Са тим опитом направио је сензацију, и данас се он показује по свима скоро школама.

Герик је пробао 1654. године са тим полукуглама пред државним сабором у Регенсбургу. Он је направио кугле од једног рифа (нешто преко три четвртине метра) у промјеру, па кад је извукао из њих ваздуха, није их могло развући двадесет и четири коња. Нијесу их коњи развукли због тога, што спољашњи ваздух није дао.

Кад би се узеле полукугле од једног дециметра у полумеру, дакле два у промјеру, била би површина кугле 314 квадратних центиметара и по томе терет на њу 314 килограма. Увијек пак треба разумјети, да се кугла мора потпуно испразнити. Ово се не да никад учинити шмрком, отуд за развлачење полукугла не треба толико снаге, колики је притисак спољашњега ваздуха.

Јасно је дакле већ из овога, да притиска доиста има, и опет држим, да ћете прочитати још који примјер, из којих ћете се још боље увјерити, да ваздух притискује.

На цијев се доиста није вода а и слатко вино. Кад човјек исиса ваздух из цијеви, онда само спољашњи притисак тјера течност у цијев. Скине ли човјек уста са цијеви, течност пада у њој до доље.

Натегачу толико употребљавамо. Човјек исиса ваздух а вино улази, јер га притисак ваздуха тјера. Амо долази и криви натег, којим, кад једаред почне вино цурити, иде непрестано; можеш читаво и буре испразнити. Овдје треба само пазити, да је доњи крај натегаче увијек ниже од површине течности, коју претачемо.

Коме није још познато, да на славину не ће да иде никаква течност, док се буре на врању нешто не отвори. Ту је опет притисак ваздуха: док је врањ затворен, нема притаска на течност и за то не иде, а чим се отвори ма и најмање, само да је течност у свези са спољним ваздухом, да на врању одише само, већ иде на словину.

Кад из напрстка исисамо ваздух, он се залијепи за језик и неће да падне: неда му околни ваздух.

Мухе иду по таваници и по стаклу: њине су ноге тако удешене, да лако истисну ваздух доље и онда стану гдје хоће и како хоће, пасти неће, јер опет ваздух из окола неда.

Далеко би отишли, кад би навађали и даље примјере, или кад би хтјели споминати, како притисак ваздушни служи, да се покажу и многе вјештине. Баш у другом броју „Голуба“ од ове године има за игру и забаву наведено, како цијело кувано ољуштено јаје може да уђе у боцу; само да је нешто јасније протумачено: јер кад онај ваздух изнутра постаје топлији, он и јаче неда јајету у нутра, него баш на против, прво загријан ваздух у боци мора се хладити, да јаје пође у боцу.

Навео сам, како је притисак на човјека велик, и човјек га одржи, но нећу да пропустим ни то, како притисак ваздушни баш код самога човјечијега тијела игра велику улогу.

Ми идемо и носимо ноге, макар да се каже, да нас ноге носе. Ноге су тешке и човјек опет може дуже времена по равници ићи а да га ноге не боле. Исто је тако и с рукама. Ноге и руке тешке су доста и човјек се мора уморити, носећи их. Прије се уморе ноге. Кад притисак ваздуха не би овдје ишао људима на руку, врло мало би се пјешачило.

На како долази и ту притисак у рачун. Ево како: Кости у ногама и кости у карлици нијесу ниђе зарасле, него у карлици има двије округле шупљине, чашице, у које горњи дио ногу наших са свим згодно улази и чашицу затвори. У тој чашици може се горња нога окретати куда хоћемо, отуд мичемо цијелом ногом, како нам је воља. Чашица је празна и спољашњи притисак тјера горњи дио ноге у чашицу, те јој неда да падне. Оно држи и месо ногу, но браћа Вебери су показали, да се може све месо и сви мускули са ноге скинути, и нога неће отпасти. Вебери су доиста са једне љешпине скинули све. само оставили голу кост, и нога није отпала, а кад су од горе кроз кост бургијом пробушили рупицу у чашицу, нога је одмах отпала. Они су шта више, сада уметнули ногу по су горе рупицу прстом запушили, па нога није пала а, чим су прст уклонили, отпала је нога.

Због тога што спољашњи притисак држи ногу уз тијело, можемо ми, кад стојимо на једној нози, дуго и лако другом млатити по ваздуху; кад пак идемо, не трошимо ми снаге на ношење наших ногу, то чини ваздух.

Што важи за ноге, вриједи и за руке.

Ваздух око нас дакле притискује јако, ал нема вајде од тога; ваздух око нас важан је фактор међу снагама у тијелу нашем. — од тога ми имамо вајде.

Могли би се напоштетку запитати, колики је притисак цијелога ваздуха око наше земље. Знати нам треба површину читаве земље, и онда није тешко прорачунати притисак. Више је њих већ рачунало цјелокупан притисак. Међу првима је био Паскал, који је нашао притисак од осам трилиона фунти. Ако узмемо, да је фунта управо по киле, имамо притисак од четир трилиона килограма или четрдесет иљада билиона метар центи. По новијем рачунању притисак је за два трилиона фунти или са један трилион килограма већи. Свакојако иде у трилионе!

Из „Бранка“. **М. С. С.**

љу цркве и школе: и врховне црквено-просвјетне власти и њима подчињене органе, и цркву и школу, и свештенство и учитељство.

Да ће такав лист, ваљано и пажљиво уређиван, добро доћи цијелој нашој земљи и народу, јасно је увидјети већ по томе, што је свака радња, која служи правим интересима цркве и школе, вазда добро дошла земљи и народу. А осим тога, кад такав лист излази, остале власти у земљи, као и народ сâм, имају прилику, не само да сазнају шта им раде трудбеници на црквено-просвјетном пољу, него и да боље мотре и пазе на то.

Из свијех тијех разлога одлучило је књ. Министарство Просвјете, у споразуму и договору са Митрополијом Црногорском, а по Највишем одобрењу Његовога Височанства Књаза, да издаје лист под горњим насловом. Уређивање тога листа повјерено је потписаној канцеларији.

„Просвјета“ ће бити *службени* лист Митрополије Црногорске и књ. Министарства Просвјете, а биће подијељен на двоје: на *службени дио*, у којем ће се доносити закони, наредбе, правила, упутства, расписи и у опште сва званична саопштења Митрополије Црногорске и књ. Министарства Просвјете; и на *неслужбени дио*, који ће доносити поучне, популарно писане чланке из свијех струка просвјете, нарочито пак из предмета, који се тичу цркве и религиозног морала, школе, наставе и васпитања. При том ће се особито пазити, да се вазда на уму имају наше домаће прилике и да се у претрес узимљу питања, која за нас у Црној Гори имају свакидашњи живи интерес.

И ако ће **„Просвјета“** бити службени лист Митрополије Црногорске и књ. Министарства Просвјете, не ће то нимало сметати нашијем свештеницима и учитељима, да у интересу цркве и школе, а у оквиру програма овога листа, са својијем мислима и приједлозима у овоме листу на сриједу ступе. На против, слободно и независно претресање тако животних питања као што их обухвата црква и школа, кад је вазда руковођено чистом и свијетлом сврхом а при том задржавано у границама пристојне и објективне расправе, само може знатно послужити жељеном пречишћивању и објашњивању оних питања. За то ће нам вазда добро доћи свака тако удешена радња од нашијех свештеника и учитеља.

„Просвјета“ ће излазити у облику књиге од 2 до 3 табака крајем сваког мјесеца, а стаје:

За *Црну Гору*	за читаву годину	2	фор. а. в.
	за по године	1	„ „ „
Изван *Црне Горе*	за читаву годину	3	„ „ „
	за четир мјесеца	1	„ „ „

Свеска I., II. и III., за мјесеце *Јануар*, *Фебруар* и *Март* ов. г., изићи ће крајем *Марта* мјесеца, а остале ће свеске излазити редом на измаку сваког мјесеца.

Претплата се шаље из *Црне Горе* управо *на потписану канцеларију* а из *Иностранства* на г. *Петра Рамадановића* у *Котору*. У *Србији* прима претплату књижарница *В. Валожића*.

Нужно је да претплата стигне до 20. Марта ов. г., да би се тачно знало, у колико ће се комада **„Просвјета“** штампати.

Молимо српске и хрватске листове, да овај оглас бар у изводу саопште.

Ц е т и њ е, 20. Фебруара 1889.

Уредник:
Канцеларија
МИНИСТАРСТВА ПРОСВЈЕТЕ
и ЦРКВЕНИХ ДЈЕЛА.

(3—3)

ОБЈАВА.

Опће је мишљење, а и мени се самом чини, да је жива потреба, да се изда једна књига, у којој би било изложено право, које данас важи у појединим аутокефалним православним црквама, и у којој би и правник и свештеник могао наћи што му треба по црквено правним питањима, те сам ево одлучио да штампам

православно

ЦРКВЕНО ПРАВО

ПО ОПЋИМ И ПОСЕБНИМ ЗАКОНИМА

У АУСТРО-УГАРСКОЈ, СРБИЈИ, РУСИЈИ, ВЛАШКОЈ и т. д.

а упоредо у главнијим питањима

СА РИМОКАТОЛИЧКИМ И ПРОТЕСТАНСКИМ ЦРКВЕНИМ ПРАВОМ.

Неко је опазио, да књига по црквеноме праву пок. митрополита Шагуне може нешто значити за богослова, али за правника ништа. Ја сам добро упамтио ту опаску, те сам уредио моју књигу тако, да се о њој не ће моћи то исто казати.

Књига ће изнијети около 30 штампаних табака формата мога „Зборника“. Цијена јој је 3 фор. Издаћу књигу у три свеске, и свака свеска по 1 фор. Свеске ће излазити једна за другом.

Ја овим отварам претплату; па ко жели, нека ми се пријави, и слаћу му дотичне свеске о моме трошку, ако ми пошље у напријед новце; иначе ћу му их слати per Nachnahme, — тада ће га наравно књига стати нешто скупље.

Ко ми скупи 10 претплатника, дароваћу му једну књигу.

Чим буде толико претплатника, колико треба да се исплати издање, одмах ћу рукопис дати у штампу.

Zara (Dalmatien), фебруара 1889.

Д.р НИКОДИМ МИЛАШ.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Промет домаћијех произивода у Црној Гори.

Никшић, 7 марта 1889.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Волови од 150 кила по ф. 40 до 46. — Краве по ф. 15 до 25. — Брави овчи по ф. 2 до 3. — Брави козји исто тако. — Крмад по фиорин 1—8. — Сир прости, кило по 30 новчића. — Масло, кило по 70 н. — Скоруп, кило по 40 н. — Жито руметиново, кило по 7 н. — Брашно руметиново, кило по 8 н. — Пшеница, кило по 9 н. — Раж, кило по 7 н. — Јечам, кило по 7 н. — Кртола, кило по 2 н. — Дуван у листове, кило по 50 н. — Дуван дограм, кило по 30 н. — Восак, кило по 1 ф. — Меда, кило по 20 новч

ИЗ КАНЦ. В. СУДА.

Према достави Окружног Суда Никшићког од 8. Фебруара тек. год. број 273. Димитрије Грбовић трговац из Никшића, потпао је под стециште због презадужености, с тога се позивају сви његови дужитељи из унутрашњости и са стране, да се пријаве пред Окружним Судом Никшићким, са својим тражбинама, било лично било преко својих опуномоћника до 1. Априла тек. год. Овога дана почеће се распродаја његовог имања и диоба међу дужитељима свега његовог што се може по закону продати.

Свако неоправдано задоцњење биће на штету дужитеља.

Ц е т и њ е, 14. Фебр. 1889.

Број 508.

ОБЈАВА.

Новограђену кућу у „Мирковој Вароши“ продајем. Кућа се налази на главној пјаци исте вароши. У њој има 3 дућана и 3 магазина. Дугачка је 15 метара а широка 11 метара. Саграђена је у свему од најтврђег материјала. Ко жели исту купити нека ми се ради погодбе пријави.

Подгорица, 9 марта 1889.

Т. Вукотић.

ОБЈАВА.

Јављам поштованој публици да се код мене налази на продају **судска расправа против Антона Рабиса.** (Processo Rabis. Svoltosi innanzi alla Corte delle assise in Zara) која је толико занимала опћинство. Цијена је цијелој расправи 2 ф. и 5. новч.

Ц е т и њ е, 25 фебруара 1889.

Карло Биљен.

НОВЕ КЊИГЕ.

Познати и непознати свјетови, чудновата путовања Жила Вернова, „Ј у ж н а з в и ј е з д а или Д и ј а м а н с к а з е м љ а“, илустровано издање ове године са више слика . . . . . ф. 1.

„Б и с е р и д р а г о к а м е њ е“, на украшење дјечије душе и срца II. издање . . . . . 12 новч.

БУХАЧ, како треба сијати и њивити бухачу траву. Написао П. Л. Бијанкину. II. издање, са једном графичном таблицом. Цијена 55 новч.

КЕСАРОПА. Што више школованих то мање апшених. Од Тас Ј. М. — — — — — — — » 50
ЦРНИ ДАНИ. Криминална приповијетка од М. А. Рашковића. — — — — — — — — — — » 75
ВЈЕРУЈ ТЕ У БОГА. Криминална новела од Ј. Д. Х. Тенеа — — — — — — — — — — » 75

Цетиње, 1 марта 1889.

Књижара
М. ИВАНИШЕВИЋА.

О Б Ј А В А.

Кућу моју — постојећу на Цетиње — у линији тамнице износим на продају. Ко исту жели купити, нека се обрати мени нижеподписаном писмено — сваком ћу одговорити у пријеме

Никшић, 27 фебруара 1889.

Вуко Ивановић учитељ.

(1—5)

ОГЛАСИ.

(ЏЕМС МАЈЛС)
JAMES MILES & SON,
61, Farringdon road, 61,
London, E. C.

Непосредан увоз уметничке робе, слика, гласовира, часовника (сахатова) сваке врсте, новина од сребра, злата и туча, драгога камења, порцулана, судова (керамике), путаца, рукавица, четаха, и т. д. и т. д.

Услуге се нуде поузданим кућама.

22—30

ОПШТА АГЕНЦИЈА
C. M. MÜLLER;
Hatton Chambers, Hatton Garden,
London, E. C.

Прима се представништва знатних и поузданих трг. кућа у свакој врсти трговине. Пошиљања, куповања и продаје по наредби.

Знатна стоваришта претворена су у енглеску задругу.

СВЕЗЕ ПРВЕ ВРСТЕ.

22—30

☛ Код потписанога могу се купити италијански лозови црвенога крста, а такође и руски лозови банкарског дома Генриха Блока из Петрограда.

Цетиње. **Карло Биљен.**

МЕТЕОРОЛОШКА ПОСМАТРАЊА НА ЦЕТИЊУ.

ОД 25 ФЕБРУАРА ДО 4 МАРТА 1889 (ПО СТАРОМ КАЛЕНДАРУ).

Дан	Дневна топлота по Целзијусу (термометар)				Ваздушни притисак у милиметрима (барометар)				Количина влаге у ваздуху у %				Небо	Вјетар			Пало је талога за 24 уре у милиметрима		Какво је ког дана вријеме било?
	7 с. јутро	2 с подне	9 с. вече	Средња	7 с. јутро	2 с. подне	9 с. вече	Средњи	7 с. јутро	2 с. подне	9 с. вече	Средња		7 с. јутро	2 с. подне	9 с. вече	каквог	колико	
4	6·2	— 1·9	— 3·7	— 3·9	695·8	695·2	697·6	696·2	75	96	100	90	промјенљиво	ЈЗ$_2$*)	И$_3$	—	снијега	28·5	Из јутра ведро, послије облачно и снијежно.
5	— 2·5	2·2	— 2·1	— 0·8	698·5	697·9	699·6	698·7	75	63	78	72	промјенљиво	И	—	—	—	—	Дању проведрица, у вече облачно.
6	— 2·9	5·0	— 3·9	— 0·6	704·6	705·2	706·4	705·4	57	58	65	60	ведро	СЗ$_3$	—	—	—	—	Вазлан лијепо и тихо.
7	— 8·2	6·9	1·8	0·2	706·2	705·6	704·4	705·4	66	68	95	76	промјенљиво	И$_3$	Ј$_2$	—	кише	19·9	Дању промјенљиво, у вече киша.
8	0·7	5·6	8.2	4·8	702·0	701·7	700·7	701·4	100	100	89	96	облачно	ЈЗ$_2$	Ј$_3$	Ј$_4$	кише	25·2	Вазлан облачно, кишовито и магловито.
9	4·2	8·6	9·0	7·3	697·6	696·5	695·8	696·6	86	98	92	92	облачно	Ј$_6$	Ј$_6$	Ј$_5$	кише	204·2	Вазлан јаки уг и киша
10	6·3	8·5	3·0	5·9	696·9	697·1	700·0	698·0	87	80	100	89	промјенљиво	Ј$_3$	—	—	—	—	Промјенљиво и меко, у вече магловито.

Ц е т и њ е, 11 марта 1889.

Професор **Ф. Јерговић.**

*) Цифре крај вјетра означују јакост вјетра и што је цифра већа, то је и дотични вјетар јачи. Уз најслабији се вјетар поставља цифра 1, уз мало јачи 2, уз још јачи 3, те тако напријед до 10.

Уредник и издавалац **Божо Новаковић.**

У књ. црног. државној штампарији.